

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobců: **a) A. M., b) nezl. O. M.**, **c) nezl. A. M.**, žalobci ad b) a c) zastoupeni žalobkyní ad a) jako zákonnou zástupkyní, všichni zastoupeni JUDr. Stanislavem Stunou, advokátem se sídlem Praha 10, Počernická 3225/2c, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 46 Az 1015/2003 – 19 ze dne 14. 9. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadli žalobci (dále jen „stěžovatelé“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného č.j. OAM-6617/VL-11-P22-2001 ze dne 19. 9. 2003. Posléze uvedeným rozhodnutím nebyl stěžovatelům udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona. Soud dospěl k závěru, že důvodem žádosti o azyl byla v případě stěžovatelů neutěšená ekologická situace v zemi jejich původu v souvislosti s následky havárie jaderné elektrárny v Černobylu. Soud však uvedl, že azyl není a nikdy nebyl universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před špatnou ekologickou situací v zemi původu, která není schopna zajistit svým občanům život v optimálních

podmínkách a poskytnout jim odpovídající zdravotní péči. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka ad a) neuvedla ve správním řízení jedinou skutečnost, která by mohla být azylově relevantním důvodem ve smyslu § 12 azylového zákona, ztotožnil se soud s výrokem rozhodnutí správního orgánu, kterým nebyl stěžovatelům azyl podle cit. ustanovení udělen. Ve vztahu k tzv. humanitárnímu azylu podle § 14 azylového zákona krajský soud uvedl, že na udělení tohoto typu azylu není právní nárok a jeho udělení je věcí správního uvážení. Soud dospěl k závěru, že osobní poměry stěžovatelů byly pro posouzení existence podmínek pro udělení humanitárního azylu žalovaným zjištěny dostatečně a že závěr o neudělení tohoto typu azylu není se shromážděnými podklady v logickém rozporu. Za této situace Krajský soud v Praze v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu stěžovatelů jako nedůvodnou zamítl.

V kasační stížnosti stěžovatelé namítají existenci důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., konkrétně nesprávné posouzení právní otázky, zda měl být stěžovatelům udělen humanitární azyl podle § 14 azylového zákona. Podle stěžovatelů si lze jen ztěží představit závažnější „případ hodný zvláštního zřetele“ ve smyslu § 14 azylového zákona, než je smrt dítěte a ohrožení celé rodiny v důsledku černobylské havárie. Tento fakt byl podle jejich názoru soudem nesprávně posouzen, když se domnívají, že uvedená skutečnost je zcela zřejmým důvodem pro udělení humanitárního azylu; domnívají se rovněž, že pokud nebude tento azyl udělen v takto závažném případě, ztrácí uvedené ustanovení smysl. Stěžovatelé rovněž poukazují na skutečnost, že otec rodiny rovněž požádal o azyl v České republice a pro případ návratu by bylo pro stěžovatelku ad a) obtížné na Ukrajině získat prostředky na obživu obou nezletilých dětí. Z uvedených důvodů stěžovatelé navrhli Nejvyššímu správnímu soudu, aby zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelé rovněž požádali o to, aby jejich kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka ad a) jako důvod své žádosti o azyl uvedla, že ji na Ukrajině v důsledku vysoké radioaktivity způsobené havárií jaderné elektrárny v Černobylu zemřela roční dcera. Protože se bála o ostatní své děti, přestěhovala se s nimi do jiného města, avšak i tam byly děti nemocné a v bytě, kde bydleli, byla zjištěna radioaktivita. Proto se rozhodli odcestovat ze země. Stěžovatelka ad a) v rámci správního řízení potvrdila, že o azyl žádá z důvodu strachu o zdraví svých dětí v důsledku ekologické situace na Ukrajině. Poukázala na skutečnost, že osm z deseti narozených dětí na Ukrajině má zdravotní problémy. Lékaři jim potvrdili, že jejich dítě zemřelo na rakovinu v důsledku situace v okolí Černobylu. Po příchodu do České republiky se zdravotní stav dětí zlepšil. Stěžovatelka rovněž potvrdila, že nikdy nebyla politicky aktivní a že nebyla trestně stíhána.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze z pohledu řádně uplatněných důvodů kasační stížnosti, avšak naplnění těchto důvodů nezjistil.

V dané věci je třeba vyjít ze skutečnosti, že stěžovatelé žádným způsobem v kasační stížnosti nezpochybňují, že důvody, které je vedly k odchodu z vlasti a které byly pohnutkou pro žádost o udělení azylu, nejsou podřaditelné pod důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 azylového zákona. Tato otázka tedy není předmětem sporu a Nejvyšší správní soud od ní mohl v dalším přezkumu napadeného rozsudku krajského soudu abstrahovat. Stěžovatelé naopak namítají, že důvody, jež ve správním řízení popsaly, tj. smrt dítěte a zdravotní potíže v důsledku špatné ekologické situace způsobené havárií jaderné elektrárny

Černobyl, jsou „případem hodným zvláštního zřetele“, v důsledku čehož jim měl být udělen humanitární azyl ve smyslu § 14 azylového zákona.

Podle § 14 azylového zákona platí, že humanitární azyl (resp. azyl z humanitárních důvodů) lze udělit v případě hodném zvláštního zřetele, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích pravidelně uvádí, že uvedené ustanovení je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ přestavuje správní uvážení (srov. např. judikát uveřejněný pod číslem 375/2004 Sb. NSS). To znamená, že v případech, kdy je zjištěna situace, kterou lze podřadit pod neurčitý pojem „případu hodného zvláštního zřetele“, má žalovaný diskreční oprávnění v tom smyslu, zda tento azyl udělí či nikoli. Jinými slovy, na udělení humanitárního azylu neexistuje právní nárok ani tehdy, jestliže zjištěný skutkový stav splňuje znaky „případu hodného zvláštního zřetele“. V daném případě Nejvyšší správní soud konstatoval, že k havárii černobylského jaderného reaktoru došlo dne 26. 4. 1986, tedy již před více než devatenácti lety. Tato havárie podle dokumentu z Infobanky ČTK uloženého ve správním spisu zasáhla různým způsobem až 9 milionů lidí na území Ruska, Běloruska a Ukrajiny. Následky havárie jsou od jejího vzniku průběžně odstraňovány a ukrajinským státem i mezinárodním společenstvím jsou vynakládány nemalé prostředky ke zlepšení situace. V daném případě se tedy nejedná o bezprostřední individuální ohrožení života či zdraví stěžovatelů, kteří by prchali před akutní přírodní či technickou katastrofou, ale o potíže spočívající v dlouhodobě špatné, avšak přece jen postupně pomalu se lepšící ekologické situaci na Ukrajině, které je v různé míře vystavena velká část jejích obyvatel. Tuto situaci již za akutní stav po katastrofě označit nelze. I když Nejvyšší správní soud chápe zármutek a tíživé duševní rozpoložení stěžovatelů z důvodu úmrtí člena rodiny, má přesto s ohledem na výše uvedené v dané věci za to, že situaci stěžovatelů tak, jak byla jimi popsána a dokladována ve správním řízení, nelze za případ hodný zvláštního zřetele považovat. To znamená, že zákonná podmínka pro to, aby správní orgán mohl udělení humanitárního azylu vůbec zvažovat, nebyla v daném případě splněna.

Nejvyšší správní soud, tedy dospěl k závěru, že žalovaný při rozhodování o humanitárním azylu neporušil zákon. Z jeho rozhodnutí je zřejmé, že při zvažování možnosti udělit humanitární azyl vyšel z osobní situace stěžovatelů a rovněž z obecné situace v zemi původu. Správní orgán rozhodl způsobem, který mu azylový zákon umožňuje, a učinil tak v řízení, ohledně něhož nezjistil Nejvyšší správní soud žádné závažné vady. Na tomto zjištění musí soudní přezkum správního rozhodnutí založeného na výkladu neurčitého právního pojmu a správním uvážení z důvodů shora uvedených ustat. Jestliže k obdobným závěrům ohledně mezí soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu dospěl i krajský soud, nemohl Nejvyšší správní soud shledat naplnění stěžovateli označeného důvodu kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto tuto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k dikci § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 2. listopadu 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu